

Fieldlab*

Bestaanszekerheid bij levensgebeurtenissen

24, 25, 26 november

Roos de Groot
Product owner Digilab

Aliza Tekofsky
Portfoliomanager & strategisch adviseur Digilab

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Inhoud

1. Voorstelrondje via de chat
2. Waarom?
 - Een Fieldlab, en wat levert het op?
3. Wie?
 - Wie zijn de organisaties achter het Fieldlab?
4. Waarom Bestaanszekerheid bij Levensgebeurtenissen?
 - En hoe digitalisering aan de oplossing kan bijdragen
5. Wat gaan we doen op het Fieldlab?
 - Hoe werkt het, voorbeeldscenario en uitdagingen
6. Waarom meedoen aan een Fieldlab?
 - Wat kan jouw organisatie doen?
 - En welke rollen, kennis en kunde breng je mee?

Als overheid hebben we vergaande ambities voor meer samenwerking en betere digitale diensten

Uit de Nederlandse Digitaliseringsstrategie:

"We delen en benutten data op een verantwoorde manier over overheidslagen heen.

- Overheidsbreed datagedreven werken
- Via het federatief datastelsel
- Met bindende afspraken en standaarden.
- Knelpunten ophalen, oplossen en voorkomen

We zetten burgers en ondernemers centraal.

- 'Altijd de juiste deur'
- Proactief aanbod"

De **VNG** heeft op 18 juni 2025 met grote meerderheid van stemmen een [resolutie](#) aangenomen om als één bestuurslaag te sturen op (niet-onderscheidende) digitalisering, zonder vrijblijvendheid.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Fieldlabs helpen die weg samen creëren

Een Fieldlab

- Verbindt kennis, kunde, netwerken, programma's en disciplines
- Toont snel aan dat nieuwe technieken werken en waarde toevoegen
- Brengt knelpunten in kaart
- Geeft inzicht in ontbrekende of verder te onderzoeken technologie
- Geeft richting aan het toekomstbeeld
- Legt de basis voor verdere implementatie

[Bekijk het webinar 'Datadelen' en fieldlab demo vanaf minuut 38](#)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Dus doe mee om:

- De gezamenlijke toekomst, zoals alle overheidsorganisaties die voor zich zien, concreter te maken
- Geïnspireerd te worden om samen naar die toekomst toe te werken
- Kennis te maken met en gebruik te maken van nieuwe technieken en standaarden
- Het draagvlak voor innovaties te vergroten
- Bij te dragen aan oplossingen voor maatschappelijk urgente vraagstukken
- En niet te vergeten: drie leuke, leerzame dagen te beleven

Lees de [opbrengsten in het whitepaper](#) van het Fieldlab proactieve dienstverlening 2024

En lees wat deelnemers zelf zeggen ->>>>

Wie?

Zijn de organisaties achter het Fieldlab?

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

De organisaties achter het Fieldlab

Het Fieldlab is een interbestuurlijke samenwerking van:

- Programma [Realisatie Interbestuurlijke Datastrategie](#)
 - Project [Federatief Datastelsel](#)
- Programma [Common Ground](#)
- [Digilab - Innovatiewerkplaats voor de digitale overheid](#)
- De deelnemende organisaties (zie [beoogde deelnemers](#))

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Digilab

Waarom

Bestaanszekerheid bij Levensgebeurtenissen?
En hoe digitalisering aan de oplossing kan bijdragen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

We bouwen aan een digitaal fundament voor vertrouwen, grip en bestaanszekerheid

In het Fieldlab bouwen we

- op basis van bestaande wetgeving*
- met gebruik van moderne standaarden en technieken
- aan verantwoorde en transparante gegevensdeling
- ervaring met werken in en aan een federatief datastelsel
- om burgers te ondersteunen met grip en meer bestaanszekerheid

Zo laten we zien hoe een moderne digitale overheid zowel burgers als de overheid meer grip kan geven, waarmee we bouwen aan vertrouwen.

* Of wijken daar gemotiveerd en expliciet van af

Het Fieldlab focust op financiële bestaanszekerheid

- Het Fieldlab werkt aan “overzicht, inzicht en uitzicht”, rechtstreeks aan de burger, met als doel: meer zekerheid voor wie het nodig heeft, meer grip voor iedereen.
- De case dient om aan te tonen dat vooral in preciaire situaties, zoals bij een levensgebeurtenis als ‘scheiden’, ‘verhuizen’, het digitaal fundament waarde toevoegt.
- We richten ons echter niet op een specifieke doelgroep: alles werkt voor elke burger.
- We zijn ons bewust van, maar richten ons nu niet direct op, andere aspecten van bestaanszekerheid zoals sociaal kapitaal en gezondheid.

Wat

gaan we doen op het Fieldlab?

In het heel kort

Hoe kunnen burgers inzicht, uitzicht en overzicht krijgen over hun rechten en plichten, door gebruik te maken van verantwoorde gegevensdeling binnen een Federatief Datastelsel?

- Tijdens het Fieldlab Bestaanszekerheid werken we met 80 - 100 professionals uit 15–20 teams in drie dagen aan een werkende technische demonstrator.
- We kiezen een concrete levensgebeurtenis als casus en combineren data en regels rechtstreeks op basis van de wet.
- Zo creëren we inzicht, overzicht en handelingsperspectief dat aansluit bij de praktijk van burger en overheid.
- We sluiten af met een live demo voor bestuurders en beslissers (die niet aanwezig waren bij het Fieldlab).

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Uitgangspunten Fieldlab

- We volgen het principe 'data bij de bron' (DbdB):
 - Data bij de bronhouder, real-time data, dataminimalisatie, minder kopieën en 'fout-op-fout'
- We maken gebruik van de GDI-standaarden voor gegevensuitwisseling
 - En van de standaarden in ontwikkeling en beoogd door het Federatief DataStelsel (FDS)
- We bieden transparantie en regie op gegevens
 - Inzicht in data (door bijvoorbeeld catalogi)
 - Inzicht in gebruikte data voor organisatie en burger
- We zetten de uitvoer van wetten centraal
 - Machine-lees- en -uitvoerbare wetten en de invloed van uitvoering van wetten op elkaar
- We gebruiken open source en herbruikbare software en gebaseerd op Common Ground principles
- Lees hier meer over de [uitgangspunten van het Federatief Datastelsel](#)

Casus en persona – ter illustratie

Persona: Linda (38 jaar)

- Getrouwd op 28, eerste kind op 30, nu 2 kinderen (8 en 5 jaar)
- Werkt 28 uur per week voor de thuiszorg
- Gezinsinkomen: €65.000 (partner €45.000 voltijd, zij €20.000 deeltijd)
- Hypotheek van €320.000, afbetaald tot €200.000
- Comfortabel leven in een gezinswoning

Casus:

Linda gaat scheiden, moet verhuizen naar een huurhuis, kan minder werken, heeft veel meer financiële lasten, minder inkomen en zit op de grens van bestaanszekerheid.

Dit is een voorbeeld. De casus en persona geven we vorm in aanloop naar het Fieldlab.

Bestaanszekerheid bij levensgebeurtenissen

We koppelen het thema bestaanszekerheid aan herkenbare momenten waarop mensen vaak (tijdelijk) inkomensondersteuning nodig hebben:

- Ik ga scheiden
- Ik word werkeloos
- Ik ga verhuizen

Betrokken wetten:

- Bijstandsondersteuning (en voor ZZP-ers)
- Huurtoeslag
- Kinderopvangtoeslag
- Zorgtoeslag
- Etc...

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

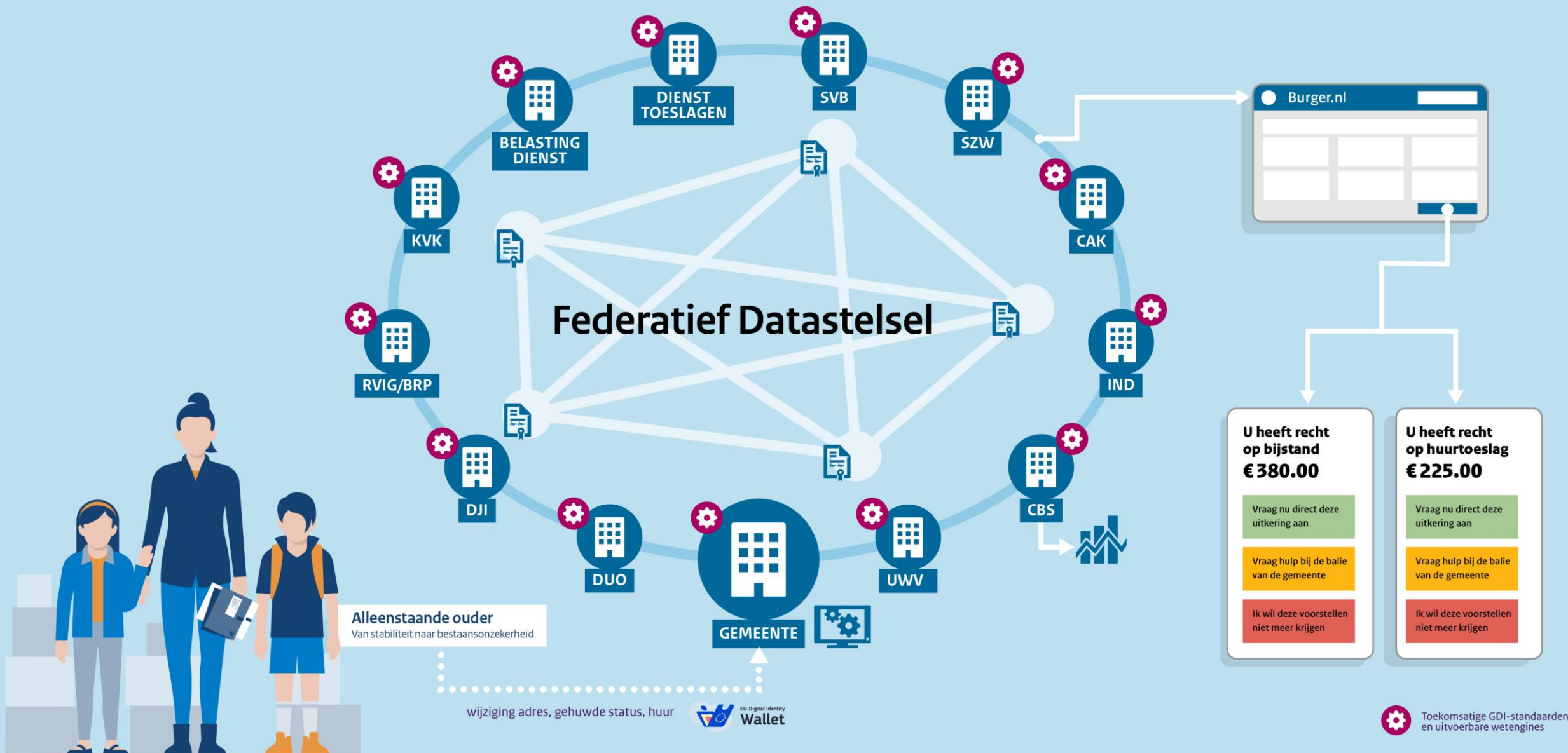

C O M M U N D
G R O U P

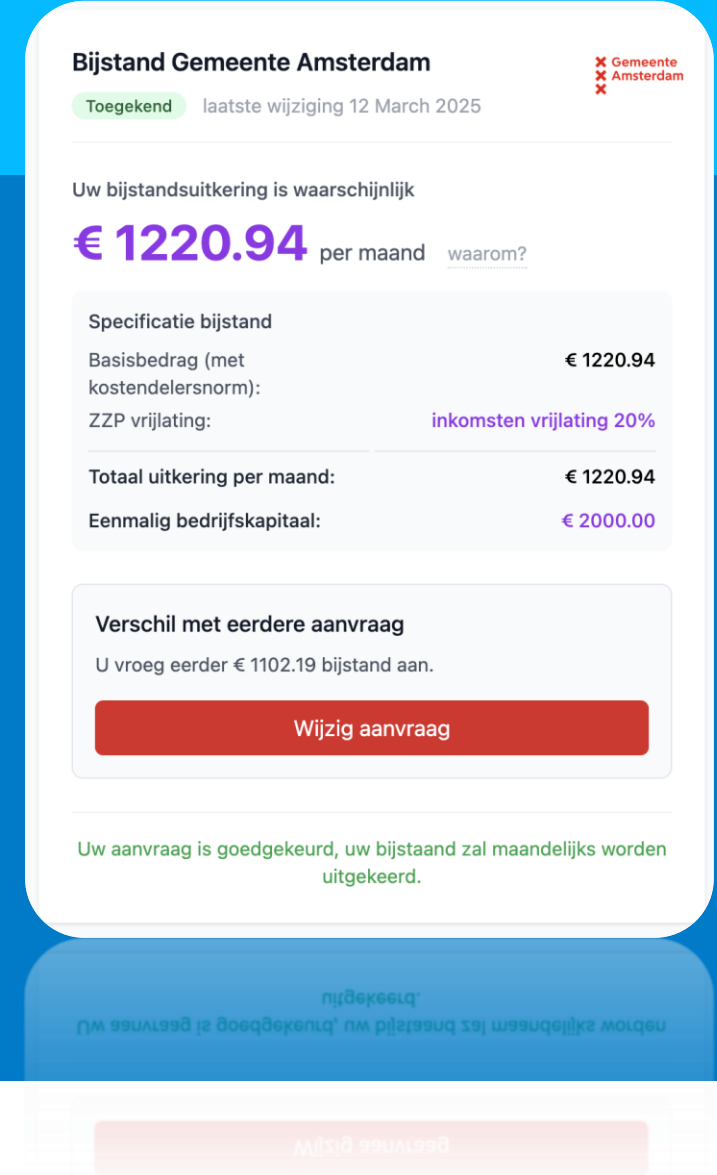
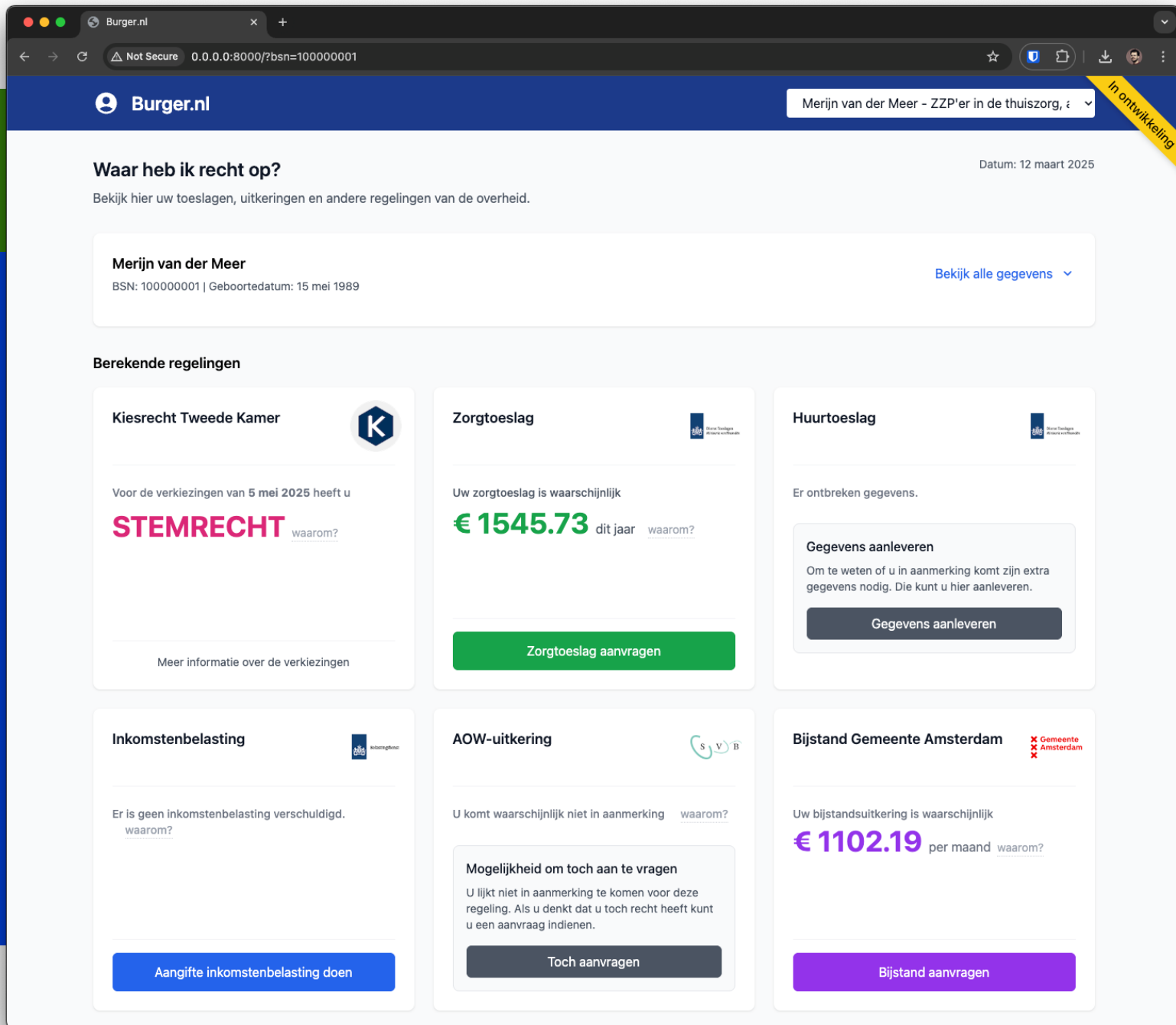

Digilab

REALISATIE
IBDS

De inwoner kent zijn rechten en plichten en kan deze met een druk op de knop verzilveren. De betrokken organisaties kunnen eenvoudig en betrouwbaar realtime gegevens uitwisselen en zijn daardoor beter in staat om hun maatschappelijke taken te vervullen. Zoals het toekennen van inkomensondersteuning voor wie het nodig heeft.

Voorbeeld 2024: wat bouwt Digilab

Jael wordt 18

proactieve dienstverlening in een ^{actief}federatief datastelsel

Nutsvoorzieningen

- Open Regels
- Ledenlijst
- Vorderingenoverzicht Rijk
- stelselcatalogus.nl
- Afspraken
- Inzicht FDS Datastromen

Rijksdienst voor
Identiteitsgegevens

- FSC
- FTV
- LDV
- 12:34

ZORGVERZEKERAARS

- FSC
- FTV
- LDV
- 12:34

Fictief UWV

- FSC
- FTV
- LDV
- 12:34

Fictieve Belastingdienst

- FSC
- FTV
- LDV
- 12:34

Fictieve DIENST
TOESLAGEN

- FSC
- FTV
- LDV
- 12:34

Mijn Overheid

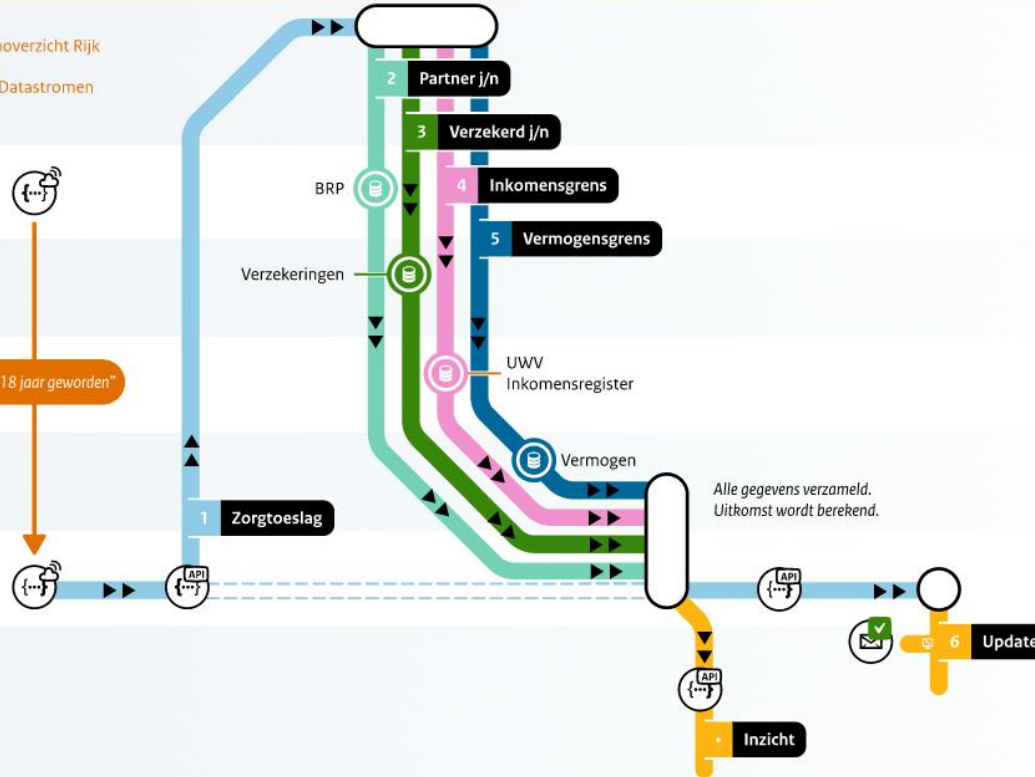
- Berichtenbox
- Mijn Logboek Dataverwerkingen
- Mijn Overzicht Besluiten

18

Jael wordt 18

"Jael is 18 jaar geworden"

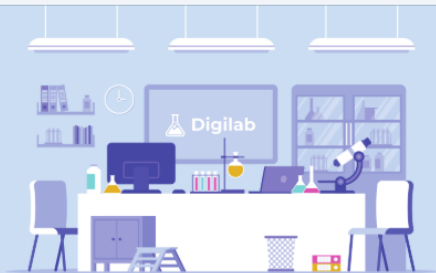

≡ < >

Ze ontvangt bericht.
Recht op zorgtoeslag

Documentatie voorbeeld 2024

Fieldlab Proactieve Dienstverlening

Algemeen

Informatie voor dit fieldlab.

- [Overzichtsplaat](#)
- [Mattermost-kanaal](#)
- [Mattermost inloginstructie](#)
- [Technische vereisten voor deployen van eigen services](#)
- [CKAN DCAT3-register](#)

BRP testdata

Basisregistratie Personen met zelfde API als HaalCentraal.

- [OpenAPI specificatie](#)
- [Openbaar endpoint](#)
- [Lijst van test-BSN's](#)

Voorbeeldapplicaties

Applicaties voor verschillende fictieve organisaties.

- [Fictieve Belastingdienst](#)
- [Fictieve DUO](#)
- [Mijn fictieve overheid \(Berichtenbox + Logboek Dataverwerkingen\)](#)
- [Fictieve Dienst Toeslagen](#)
- [Fictieve UWV](#)
- [Fictief Register Zorgverzekeraars](#)
- [Tijdsimulatie](#)
- [FDS ledenlijst](#)
- [PBAC visualisatie](#)

Wachtwoorden: zie [Mattermost](#)

Events

Proactiviteit op basis van events.

- [Documentatie NATS message queue](#)
- [Overzicht van events in demo-omgeving](#)

Logboek Dataverwerkingen

Logging van verwerken van persoonsgegevens.

- [Standaard \(werkversie\)](#)
- [Voorbeeldcode logging](#)

FSC

Federated Service Connectivity, manier om data uit te wisselen tussen overheidorganisaties.

- [Documentatie FSC / NLX](#)

2.8 Beoogde deelnemende organisaties

Ministeries & Uitvoeringsorganisaties

- SZW
 - UWV
 - SVB
- Financiën
 - Dienst Toeslagen
 - Belastingdienst
- Economische Zaken
 - KvK
 - CBS
 - RVO
- BZK
 - RvIG (BRP)
 - CBS
- OCenW
 - DUO
- MinJenV,
 - DJI

Gemeenten

- Gemeente Utrecht
- Gemeente Nijmegen
- Gemeente Amsterdam
- Gemeente...?

Projecten en programma's

- Van Wet naar Werking (BZK)
- Regels.overheid.nl (ICTU)
- Uniforme bronontsluiting - OOTS
- Mijn Overheid Zakelijk (EZ)
- EDI Wallet (ICTU)
- Federatieve Toegangsverlening (VNG)
- Federatieve Service Connectiviteit (VNG)

- Federatief Datastelsel (FDS)
- Digilab
- Haven+ (VNG/Gemeente U)
- Federatieve Catalogus - Logius / FDS
- Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS)
- Uit Betrouwbare Bron (VNG)
- Vorderingenoverzicht Rijk (CJIB)
- NeRDS (BZK)
- Common ground (VNG)
- Developer.overheid.nl
- Omnichannel VNG
- Programma levensgebeurtenissen (BZK)
- Programma proactieve DV (BZK)

Wat kan jouw organisatie doen?

- tijdens het Fieldlab

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Werken aan uitbreiding van de casus

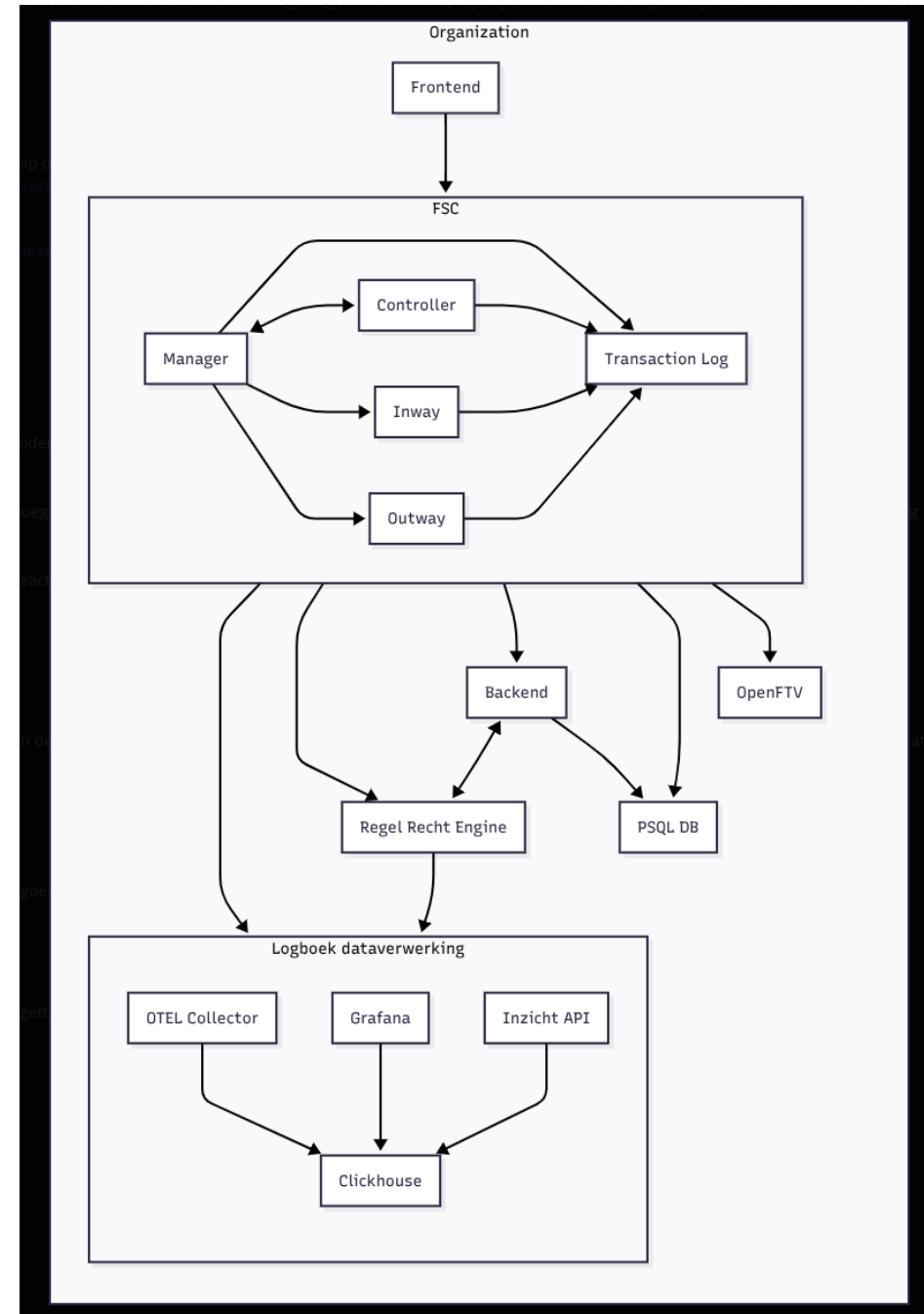
Dit zijn uitdagingen waaraan je kunt denken, teams kiezen zelf wat ze willen gaan doen:

- Beproeven technieken in de casus
- Eigen register aansluiten op de casus
- Eigen applicatie aansluiten op de casus
- Wet analyseren, verordening toevoegen
- Eigen proces herinrichten nav nieuwe architectuur principes
- API aansluiten op casus
- Synthetische data generen en toevoegen
- Datasets metadateren en in catalogus toevoegen
- *Jouw eigen idee.....*

Te onderzoeken technieken en concepten

- Real-time gegevens uitwisselen en bronnen bevragen met Rest **API's** o.b.v. OpenApi Specs,
- Digikoppeling: Federatieve Service Connectiviteit (**FSC**)
 - Service Directory
 - Transactielogging
- Transparantie en regie op gegevens: **Logboek** Data Verwerkingen
- Werking **Wallet(s)**, uniforme bronontsluiting, OOTS
- Wetten omzetten naar machine uitvoerbare (reken)**regels** en engines
- Federatieve toegangsverlening **AuthZen** NL profiel
- Federatieve catalogus **DCAT** 3 NL profiel, methodieken omzetten dataservices naar Metadatering
- Moderne **cloud** infrastructuur
- Notificeren o.a. o.b.v. **Cloud Events** en message queue

- Mermaid van componenten per fictieve organisatie

Wie hebben we nodig en wat ga je doen?

Teams uit overheidsorganisaties bestaand uit ongeveer **5 personen**, waarvan bijvoorbeeld:

- **2 ontwikkelaars -> Het is essentieel dat er developers zijn die echt aan code kunnen werken**
- Architect
- Beleidsmedewerker / jurist /ethicus
- Product owner / projectmanager

NB: Een team mag een samengesteld team zijn uit de organisatie. Het hoeft geen bestaand team te zijn.

Inspanning en inzet

- Duur Fieldlab: 3 dagen, alle teamleden aanwezig
- Voorbereiding deelnemers: 2 à 3 voorbereidende meetings van 1,5 uur
- Eventueel alvast technisch voorwerk, mogen teams zelf bepalen

Rondje ideeën en vragen

Zet je vraag in [Mattermost](#)

[Fieldlabkanaal](#)

Of in de Chat

Doe mee, next steps!

- Ga op zoek naar capaciteit, team(s) of personen in de organisatie die deel zouden willen nemen
- Blok alvast de data in november
- Vervolgmeeting in oktober – hou de site in de gaten
- Bedenk zelf waaraan je zou kunnen werken.
- Hulp nodig? Bel of mail voor een korte brainstorm.

Voor inspiratie bekijk de [puzzellijst](#) of lees [het whitepaper](#) wat er vorig jaar is beproefd

Heb je nog vragen neem contact op met Digilab:

Aliza Tekofsky -	Aliza.tekofsky@ictu.nl
Caroliene steltenpool -	Caroliene.Steltenpool@ictu.nl
Roos de Groot-	Roos.degroot@vng.nl

Of via de website: <https://digilab.overheid.nl/contact/>

Tot ziens op het Fieldlab*

Bestaanszekerheid bij levensgebeurtenissen

24, 25, 26 november

Roos de Groot

Product owner Digilab
3-7-2025

Aliza Tekofsky

Portfoliomanager & strategisch adviseur Digilab
3-7-2025

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS